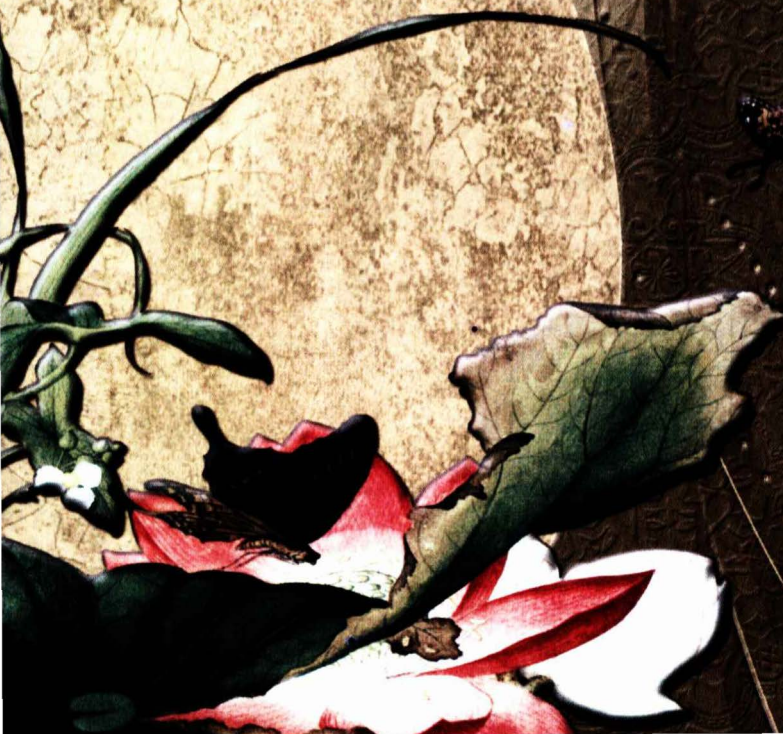

UMMU HAFS ABIR BINT MUHAMMED EŠUVEJHI

Održavanje rodbinskih veza

Ummu Hafs Abir bint Muhammed eš-Šuvejhi

Održavanje rodbinskih veza

- صلة الرحم -

Novi Pazar, 2009.

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

UVOD

Hvala Allahu. Njemu donosimo zahvalu, od Njega pomoć i oprost molimo. Allahu se utječemo od zla u nama samima i naših loših djela. Koga Allah na Pravi put uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti. A koga On u zabludi ostavi, niko ga na Pravi put ne može uputiti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Kojem ništa nije ravno. Svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.

O vjernici, bojte se Allaha onako kako se treba bojati i umirite samo kao muslimani! (Ali Imran, 102)

O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte – s imenom čijim jedni druge molite – i rodbinske veze ne

kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi.
(En-Nisa, 1)

O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će ono šta bude želio. (El-Ahzab, 70-71)

Najistinitiji govor je Allahova Knjiga. Najbolja uputa je uputa Muhammeda, s.a.v.s. Najgore stvari su novotarije. Svaka nova stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda - svaka zabluda vodi u Vatru.

Od puteva kojima se čovjek približava Allahu jeste i održavanje rodbinskih veza. Allah je učinio da to djelo bude uzrok ulaska u Džennet, uzrok opraštanja grijehа, kao i uzrok povezivanja s Njim. U ovom vremenu postoji jako velika potreba da se ljudi upozoravaju na održavanje rodbinskih veza, zato što su, osim onih kojima se Allah smilovao, poprimili zapadnjačke, nevjerničke običaje. Može se naći čovjek koji

stanuje u amidžinom ili dajdžinom komšiluku, ali ih rijetko posjećuje ili, ih čak, ne posjećuje.

Allah je podario mnoga sredstva pomoću kojih ljudi mogu održavati rodbinske veze. Pametan je onaj ko se njima okoristi, lijepo održava rodbinske veze i stekne veliku nagradu kod Allaha.

Odlučila sam napisati nešto o održavanju rodbinskih veza, načinu njihovog održavanja i nagradi koju čovjek ima za to.

Molim Allaha da se ovim okoriste čitalac ili slušalac i da nas pomogne u izvršavanju stvari koje nam vjera nalaže. Uistinu je On Darežljivi, Plemeniti, Dobročinitelj i Samilosni.

Ummu Hafs

I dio

Održavanje rodbinskih veza

Šta se podrazumijeva pod održavanjem rodbinskih veza?

Rodbina su bližnji, tj. rodaci, a pod tim se podrazumijeva svako s kojim nas vežu rodbinske veze.¹ Riječi

الوصل (el-vaslu održavanje) jezički je suprotno: الهجران (el-hidžranu izbjegavanje).

Ibnul-Esir, r.a., kaže: "To je aluzija na dobročinstvo prema bližnjima prema krvnom srodstvu i tazbinstvu, na ljubazan odnos i blagost prema njima, pa i ako se oni udalje i loše postupaju prema nama.² Dobročinstvom prema njima čovjek povezuje sebe i njih rodbinskim i tazbinskim vezama."³ El-Belbani, r.a., je rekao: "Znaj da se pod održavanjem rodbinskih veza podrazumijeva prijateljevanje, ljubav i pritvrdenost rada za njihovo dobro čak i

¹ *Lisanul-'areb*, 11/728.

² Ovde je izostavljen jedan kraći dio teksta, malo manje od jednog reda, u kojem se govori kako se taj glagol mijenja kroz vremena u arapskom jeziku i koji je njegov infinitiv. Nisam našao za shodno da to prevodim, jer čitalac od toga nema koristi. (op. prev.)

³ *En-Nibaje*, 5/167, *Lisanul-'areb*, 11/728.

onda kada se neprijateljski budu odnosili, trud da im se obezbijedi ono što će im biti dovoljno ako su siromašni; požurivanje da im se pomogne i izide u susret prilikom neke potrebe; vođenje brige o tome šta oni misle, uz saosjećanje i ljubaznost; odazivanje na pozive; skromnost, ukoliko je čovjek bogat, a oni siromašni, kada je on jak, a oni slabi; stalna ljubav i savjetovanje o svim njihovim stvarima; odazivanje pozivu (na neku svečanost) i ugošćavanja; davanje prednosti u dobročinstvu; dijeljenje sadake i poklona - sadaka predstavlja održavanje rodbinskih veza, što je isti slučaj i sa poklonom i sl.⁴

Propis održavanja rodbinskih veza

Brojni ajeti i hadisi govore da je održavanje rodbinskih veza vadžib – obavezno, generalno gledajući, i da to predstavlja jedan od ogranaka imana (vjerovanja).

Uzvišeni kaže:

I Allaha obožavajte i nikoga Njemu ravnim ne smatrajte! A roditeljima dobročinstvo činite, i

⁴ Giza'ul-elbab, 1/273.

rođacima, i siročadi, i siromasima, i komšijama bližnjim, i komšijama daljnjim, i drugovima, i putnicima-namjernicima, i onima koji su u vašem posjedu. Allah, zaista, ne voli one koji se obole i hvališu. (En-Nisa, 36)

Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje. (En-Nahl, 90)

Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!" – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: "Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!" Gospodar vaš dobro zna šta je u dušama vašim: ako budete poslušni, – pa, Allah će doista oprostiti onima koji se kaju. Daj bližnjem svome pravo njegovo, i siromahu, i putniku-namjerniku, ali ne rasipaj mnogo. (El-Isra, 23-26) Zato podaj bližnjemu pravo njegovo, i siromahu i putniku-namjerniku! To

*je bolje za one koji nastoje da se Allahu umile;
ti će postići šta žele. (Er-Rum, 38)*

Hadisi o obaveznosti održavanja rodbinskih veza

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: “Neće ući u Džennet onaj koji prekida.” (Buharija i Muslim) Sufjan u svome rivajetu (predanju) kaže: “To jest, onaj koji prekida rodbinske veze.”

Ovako žestoka prijetnja se može odnositi samo na ostavljanje vadžiba (dužnosti) ili činjenje harama.

Prenose se Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi u podužem hadisu kojeg prenosi Ebu Sufjan, r.a., o događaju s Heraklom. Herakle je upitao: “Šta vam naređuje?”, a mislio je na Vjerovjesnika, s.a.v.s. Ebu Sufjan odgovori: “Rekao sam da on govori: ‘Obožavajte samo Allaha i ništa i nikoga Mu ravnim ne smatrajte. Ostavite ono što su govorili vaši očevi.’ Naređuje nam da obavljamo namaz, da budemo iskreni i čedni, i održavamo rodbinske veze.” (Buhari, Muslim)

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Allah je stvorio stvorenja. Kad je završio, ustale su rodbinske veze i rekle: 'Ovo je mjesto onog ko traži zaštitu u odnosu na kidanje rodbinskih veza?' On odgovori: 'Da. Zar niste zadovoljne da održavam vezu s onim ko vas održava i prekinem vezu s onim ko vas prekida?' 'Jesmo.' – odgovoriše rodbinske veze. 'To vam pripada.' – reče on. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Proučite ako hoćete: *'Zar i vi ne biste, kada biste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio. Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima katanci!'* (Muhammed, 22-24)

Od njega se, također, prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Rodbinske veze potječu iz imena Er-Rahman - Milostivi. Allah kaže: 'Bit ću s onim ko vas održava, a prekinut ću vezu s onim ko vas prekida.' (Buharija)

Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže: "Bojte se Allaha i održavajte vaše rodbinske veze!" (Buhari, Muslim)

Isto tako Poslanik, s.a.v.s., kaže:

“Čuvajte vaše rodbinske veze! Čuvajte vaše rodbinske veze!” (Ibn Asakir)

Stavovi učenjaka po pitanju održavanja rodbinskih veza

Et-Tajjibi, r.h., kaže: “Općenito, nema razilaženja u vezi obaveznosti održavanja rodbinskih veza. Njihovo kidanje predstavlja veliki grijeh. Hadisi govore tome u prilog. Međutim, održavanje rodbinskih veza ima više stepena. Najniži stepen je izbjegavanje negovorenja, pa makar se to svelo samo na nazivanje selama.

Postoji razlika i u pogledu mogućnosti i potrebe. Od toga je nešto vadžib, a nešto mustehab-poželjno. Ako bi čovjek održavao nešto od rodbinskih veza a ne sve, ne bi se smatrao prekidaocem rodbinskih veza. Ako bi bio nemaran u onome što je u mogućnosti i što treba učiniti, ne bi se smatrao onim koji održava rodbinske veze.”⁵

⁵ Šerbul-miškāt, 10/3612.

El-Kurtubi, r.h., kaže: “Svi islamski učenjaci su složni da je održavanje rodbinskih veza vadžib, a da je njihovo prekidanje haram – zabranjeno. Vjerodostojno se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odgovorio Esmi, r.a., koja ga je upitala: ‘Hoću li održavati rodbinske veze s majkom?’, sljedeće: ‘Da, održavaj rodbinske veze sa majkom.’ Naredio joj je da održava rodbinske veze sa njom, iako je bila nevjernica. Zbog pritvrdenosti rodbinskih veza, njihova vrijednost je obuhvatila i održavanje rodbinskih veza sa nevjernicima.”⁶

Es-Sefarini, r.a., kaže: “Održavanje rodbinskih veza je vadžib. To je otvoreno rekao El-Hadžavi u djelu *Šerhul-adab* i djelu *El-Mustev'ab*.

Vjerniku je dužnost tražiti oprost za roditelje, kao i za ostale vjernike, i održavati rodbinske veze. On je dužan i za prijatelje uzimati vjernike i savjetovati ih.”

Es-Sefarini nastavlja: “Šejh šejhova, El-Belbani u djelu *El-Adab* kaže: “Znaj da ti je dužnost održavati rodbinske veze s preostalim dijelom

⁶ *Tefsirul-Kurtubi*, 5/12.

rodbine, a to su svi oni s kojima si u krvnom srodstvu. Održavanje rodbinskih veza s njima ti je fardi 'ajn - obligatna dužnost, a prekidanje rodbinskih veza strogo zabranjeno. Allah, dž.š., je rodbinu spomenuo uz Svoje ime u riječima: *I Allaha se bojte – s imenom čijim jedni druge molite – i rodbinske veze ne kidajte...* (En-Nisa, 1) Ove riječi sadrže veliko upozorenje na to da održavanje rodbinskih veza ima visoko mjesto i da to čovjeka približava Allahu; njihovo kidanje predstavlja veliku opasnost i udaljava od Njega.”⁷

El-Kasri, r.h., kaže: “ Održavanje rodbinskih veza spada u ogranke imana, dokaz tome se nalazi u pismu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kojeg je poslao po El-Alau el-Hadremiju, stanovnicima Bahrejna, a u kom objašnjava šta je to islam: ‘Obavljanje pet dnevnih namaza, davanje zekata, hadž, post mjeseca ramazana, kupanje od dženabeta, uzimanje abdesta prije namaza, činjenje dobročinstva roditeljima i održavanje rodbinskih veza.’ On je održavanje rodbinskih veza ubrojao

⁷ *Giza'ul-elbab*, 1/271.

u islam, i učinio ih jednim njegovim ogrankom. Isto tako u Buharijinom *Sahihu* se bilježi od Ebu Ejjuba, r.a., da je neki čovjek rekao: 'O Allahov Poslaniče, obavijesti me o djelu koje će me uvesti u Džennet.' Neki ljudi rekoše: 'Šta mu je?! Šta mu je?!'

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu reče: 'Kakvu to potrebu on ima!'⁸ 'Obožavaj Allaha i nemoj Mu nikoga i ništa ravnim smatrati, klanjaj namaz, daji zekat i održavaj rodbinske veze. Pusti je!' Prenosilac hadisa kaže: 'Kao da je Poslanik, s.a.v.s., bio na jahalici.' (Buhari, Muslim)

On je, u kontekstu tevhida, namaza i zekata spomenuo i održavanje rodbinskih veza.

Od Džubejra ibn Mut'ama se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'U Džennet neće ući onaj koji prekida rodbinske veze.'⁹

Hadisi u tom kontekstu su mnogobrojni."¹⁰

⁸ 'Time Poslanik, s.a.v.s., kao da mu se divi što je tako nešto upitao. Vidi: *Fethul-Bari*, 2/264. (op. prev.)

⁹ Ranije je naveden njegov izvor.

¹⁰ *Šu'abul-iman*, str. 223.

Ko spada u rodbinu s kojom je čovjek dužan održavati rodbinske veze?

Znaj, Allah pomogao i mene i tebe u činjenju dobročinstva i održavanju rodbinskih veza, da su islamski učenjaci govorili o najnižoj granici rodbinskih veza koje čovjek mora održavati. Oni su o tome detaljno govorili, nema potrebe bilo šta na to dodati. El-Kasri, r.a., kaže: “Znaj da imaju dvije vrste rodbinskih veza:

1. rodbinske veze po srodstvu i rođenju (krvi);
2. i rodbinske veze po imanu i islamu.”

Rodbina po srodstvu se, također, dijeli na dvije vrste:

- rodbina koja ima pravo na nasljeđe;¹¹
- rodbina koja nema pravo na nasljeđe.

Neku od te rodbine je čovjek dužan izdržavati, poput roditelja i djece, a neke nije poput braće, sestara, dajidža i tetki s majčine strane i

¹¹ O tome ko se smatra nasljednikom i ima pravo na nasljedstvo, a ko ne pogledaj djelo pod nazivom *Šerijatsko nasljedno pravo (furaiz)* čiji je autor Mehmed-Ali Ćerimović. (op. prev.)

pomaganje istih spada u održavanje rodbinskih veza i dobročinstvo.

Što se tiče rodbinskih veza po vjerovanju u to spada bratstvo po islamu i imanu. Uzvišeni Allah kaže: *Vjernici su samo braća*¹² - i svakome od njih stavlja u obavezu jednu dužnost prema bratu.

Ako se spoje rodbinske veze po imanu i rodbinske veze po srodstvu i rođenju (krvi), onda postoje dva prava dužnosti: dužnost na osnovu srodstva i dužnost na osnovu vjere. Ako rodbinske veze budu samo po vjeri, onda ima samo jednu dužnost –pravo: dužnost prema bratstvu po vjeri.”¹³

Imam En-Nevevi, r.h., kaže: “Islamski učenjaci se razilaze u pogledu rodbinskih veza koje je obavezno održavati, pa se tako kaže: ‘Svaka rodbina koja predstavlja mahrema, a to je svaka muška i svaka ženska osoba kojima nije dozvoljeno stupiti u brak.’

Kaže se i sljedeće: “To obuhvaća svu rodbinu koja ima pravo na nasljedstvo, bez obzira bila ta osoba mahrem ili ne.”

¹² Kur'an, 49:10.

¹³ *Šu'abul-iman*, str. 213-214.

Ovo mišljenje je ispravno na osnovu Poslanikovih, s.a.v.s., riječi: "Uistinu je najveće dobročinstvo da čovjek održava rodbinske veze s onima koje je njegov otac volio." (Muslim, Et-Tirmizi)

Es-Sefarini, r.h., kaže: "Poznato je da šerijat ne traži održavanje rodbinskih veza sa svom rodbinom i rodacima. Da je tako, dužnost bi bila održavati rodbinske veze sa svim Ademovim potomcima. Zbog toga se mora precizirati rodbina s kojom čovjek mora održavati rodbinske veze, kojima mora iskazivati čast i poštovanje i s kojima mu je zabranjeno prekidati rodbinske odnose. U to srodstvo spada rodbina s kojom ne može stupiti u bračnu vezu. Poslanik, s.a.v.s., kaže: 'Neka ne stupa u brak žena uz tetku s očeve strane, niti uz tetku s majčine strane, niti uz bratičinu, niti uz sestričinu. Ako to budete radili, prekinuli ste rodbinske veze.'

Imam Ibnul-Muflih kaže, u djelu *El-Adabul-kubra*: 'Ovo što spominje Ebul-Hattab, a to je da nije dužnost održavati rodbinske veze osim s onima s kojima nije dozvoljeno stupiti u bračnu vezu, neki islamski učenjaci su uzeli

kao ispravnije mišljenje.”¹⁴

El-Kurtubi, r.h., kaže: “Rodbina s kojom se trebaju održavati rodbinske veze može biti uža i šira. U širu spada rodbina po vjeri. S njima se moraju održavati rodbinske veze putem ispoljavanja ljubavi, savjetovanja, pravednog postupanja i ispunjavanja obaveznih i neobaveznih dužnosti.

Što se tiče uže rodbine, pored spomenutih stvari, dužnost je i izdržavanje, briga i ne obraćanje pažnje na njihove greške. Dužnosti prema njima se razlikuju prema blizini srodstva, kao što se kaže u hadisu: ‘...najbliži (po srodstvu), pa onda onaj nakon njega (po blizini u srodstvu).’¹⁵

Imam Et-Turtuši,¹⁶ r.h., u djelu *Birrul-validejni*, kaže: ‘Ako neko kaže: “Pojasnite nam ko se smatra

¹⁴ *Giza'ul-elbab*, 1/272.

¹⁵ *Giza'ul-elbab*, 1/274.

¹⁶ Njegovo ime je Ibn Ebi Zendeka et-Turtuši. Porijeklom je iz Tortose (ar. Turtuša, Turtusa) u Endelusu (Španiji). Umro je 520. g/h (1126. po Isau). Bio je fakih malikijskog mezheba. Poznat je po svome djelu *Siradžul-muluk* (*Svjetiljka vladara*). Autor je i djela *Birrul-validejni* (*Dobročinstvo prema roditeljima*). Vidi: *El-Munzidu fil-lugati vel-e'alam*, *Darul-*

rodbinom!’ – odgovorit ćemo mu: Neki islamski učenjaci kažu: ‘Održavanje rodbinskih veza je dužnost (obaveza) prema mahremima, kao što su očevi, majke, braće, sestre, dede, nene i uzlazna loza, zatim djeca, njihova djeca i silazna loza;¹⁷ potom amidže i tetke s očeve strane, dajdže i tetke s majčine strane. Što se njihove djece tiče, održavanje rodbinskih veza s njima nije obavezno, jer je dozvoljeno da jedni s drugima stupaju u brak.’

Dokaz ispravnosti ovog mišljenja je zabrana bračnog spajanja dvije sestre, kao i žene i nje-ne tetke s očeve ili majčine strane, jer njihovo spajanje vodi ka kidanju rodbinskih veza između njih zbog ljubomore, tako da prestaju međusobno održavati rodbinske veze. Haram je sve ono što vodi ka neizvršavanju vadžiba.

Dozvoljeno je spojiti u braku dvije amidžične i dvije dajdžične, makar bile ljubomorne jedna prema drugoj i prekinule rodbinske veze. To je dozvoljeno zato što održavanje te rodbinske veze

mešrik, Bejrut, 1997, XXXVI izdanje, str. 356. (op. prev.)

¹⁷ O uzlaznoj i silaznoj lozi pogledaj u dodatku na kraju knjige, kojeg je uradio prevodilac ovog djela. (op. prev.)

nije obavezno, jer je dozvoljeno da jedni s drugima stupe u brak.”¹⁸

Način održavanja rodbinskih veza

El-Kasri, r.h., kaže: “Znaj da održavanje rodbinskih veza može biti materijalno, putem posjete i dobročinstva, prelaženjem preko zamjerljivih riječi, opraštanjem učinjenog, iskazivanjem ljubavi i sastajanjem, kao i putem drugih stvari koje predstavljaju međusobnu povezanost i samilost. To je u pogledu ovoga svijeta.

Što se tiče umrlih, održavanje rodbinskih veza s njima biva traženjem oprosta i upućivanjem dove za njih, sprovođenjem njihovih oporuka i drugih stvari koje će predstavljati olakšanje i radovati ih.”¹⁹

Ovdje ću spomenuti neke načine i dokaze.

- **Održavanje rodbinskih veza materijalnim putem, ako su oni potrebni tome.**

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je podsticao ljude da daju sadaku bližnjim. Rekao je da sadaka siromahu

¹⁸ *Birrul-validejni* od Et-Turtušija, str. 173-174.

¹⁹ *Šu'abul-iman*, str. 214.

predstavlja samo sadaku, dok sadaka rođaku predstavlja sadaku i održavanje rodbinskih veza. (Buhari, Muslim)

Od majke pravovjernih, Mejmunc bintul-Haris, r.a., prenosi se da je oslobodila Velidu, bez traženja dozvole od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

Kada je došao dan njegovog boravka kod nje, ona reče: “Znaš li, Allahov Poslaniče, da sam oslobodila Velidu?” “Zar si to uradila?” – upita on. “Da.” – odgovori ona. “Da si je dala svojim dajidžama, ima li bi veću nagradu.” – reče Poslanik. (Buharija, Muslim)

U Buharijinom i u Muslimovom *Sahihu* se prenosi da je Enes, r.a., rekao: “Ebu Talha je u Medini posjedovao najviše palmi. Najdraže od njegovog imetka mu je bila Birha, koja se nalazila preko puta mesdžida. Poslanik, s.a.v.s., bi tu ulazio i pio vodu iz nje. Kada je objavljen ajet: *Nećete zaslužiti nagradu sve dok ne udijelite dio od onoga što vam je najdraže*, (Ali Imran, 92) Ebu Talha reče:

‘O Allahov Poslaniče, meni je najdraža Birha. Ona je sadaka u ime Allaha. Nadam se da ću za nju dobiti nagradu, pa je ti, o Allahov Poslaniče, iskoristi u ono na šta ti Allah ukaže.’

Poslanik, s.a.v.s., каза: ‘Beh, beh, to je ime-tak koji donosi veliku korist! Čuo sam šta kažeš i smatram da je najbolje da ga dadneš bližnjima.’ Ebu Talha reče: ‘Uradit ću tako, o Allahov Poslaniče’, pa ju je podijelio rodacima i amidžićima.’ (Buhari, Muslim)

- Održavanje rodbinskih veza biva kroz dijeljenje trenutaka radosti i žalosti.

U Buharijinom i u Muslimovom *Sahihu* se bilježi od Usame ibn Zejda, r.a., da je rekao: “Kćerka Allahovog Poslanika, s.a.v.s., je poslala nekoga da kaže Poslaniku: ‘Sin mi je na samrti, pa budi s nama.’

On ju je poselamio i kazao: ‘Uistinu, Allahu pripada ono što je uzeo, Njemu pripada ono što je dao - sve je kod Njega da roka određenog - pa budi strpljiva i nadaj se nagradi.’ Ona je opet poslala po njega, preklinjući ga Allahom da dođe,

pa je pošao sa Sa'dom ibn 'Ubadetom, Mu'azom ibn Džebelom, Ubejjom ibn Ka'hom, Zejdom ibn Sabitom i još nekim ashabima.

Dijete je prinešeno Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. On ga je stavio u krilo, a već je bilo na izdisaju. Poslaniku potekoše dvije suze, pa ga Sa'd upita: "O Allahov Poslaniče, šta je to?!" Odgovori: "To je milost koju je Allah usadio u srca Svojih robova." (Buhari, Muslim)

- **Održavanje rodbinskih veza biva naređivanjem dobra i zabranjivanjem lošeg, kao i savjetovanjem. Ako je savjet pravo svakog muslimana, onda su rođaci u tome najpreči.**

- **U održavanje rodbinskih veza spada i podučavanje vjeri i savjetovanje pokornosti Allahu.**

Uzvišeni Allah kaže: *O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre...* (Et-Tahrim, 6)

- **Širkogradnost prema rodbini, podnošenje i opraštanje njihovih pogrešaka čuva rodbinske veze. Od muslimana se traži širokogrudnost prema strancima.**
- **Održavanje rodbinskih veza, makar ih drugi i prekidali pruža nadu u nagradu kod Allaha.**

Vjerovjesniku, s.a.v.s., je došao neki čovjek i rekao: "O Allahov Poslaniče, imam rođake s kojima održavam rodbinske veze dok ih oni prekidaju sa mnom. Ja prema njima lijepo postupam, ali oni prema meni loše. Blag sam prema njima, a oni grubi prema meni." Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Ako si takav kao što si rekao, kao da ih hraniš žeravicom. Imat ćeš pomagača od Allaha sve dok budeš tako postupao." (Muslim)

Es-Sefarini, r.a., kaže: "Pametniji čovjek treba požuriti izići u susret rodbini koja ga mrzi i njihovu mržnju odstraniti dobročinstvom i neosvrtnjem, ubiti njihovog šejtana mržnje i zavisti strijelom dobročinstva, prijateljskih veza i brige za njih, kao što Uzvišeni kaže:

Zlo dobrim uzvratiti, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. (Fussilet, 34)

Šta reći za prsnog prijatelja, koji je uz to još i rođak?!

‘U svakom slučaju, dobročinstvo i ljubav, bez ikakve dvojbe, pretvaraju neprijateljstvo u prijateljstvo.’²⁰

- Otklanjanje štete i činjenje dobra rodbini.

Ibn Ebi Džemre, r.h., kaže: “Generalno bi to značilo: Činjenje dobra, u granicama mogućnosti, i otklanjanje zla koliko se može, u granicama mogućnosti.”²¹

- Održavanje rodbinskih veza s nemuslimanima (mušricima) biva pozivanjem istih u islam i podsticanjem istih da ga prime.

U Muslimovom *Sabihu* se bilježi od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: “Pozivao sam majku, dok

²⁰ *Giza'ul-elbab*, 1/276.

²¹ *Fethul-Bari*, 10/432.

je bila mušrikinja, u islam. Jednog dana sam je pozivao da primi islam, pa mi je rekla nešto o Allahovom Poslaniku što se meni nije svidjelo.

Plaćući sam otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Rekao sam mu: "O Allahov Poslaniče, pozivao sam majku u islam, ali je odbijala. I danas sam je pozvao, pa mi je rekla o tebi nešto što mrzim. Zamoli Allaha da uputi Ebu Hurejreovu majku."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "O Allahu, uputi Ebu Hurejreovu majku..." (Muslim)

Iz ovog hadisa se može vidjeti velika želja cijenjenog ashaba da njegova mati primi islam. On ju je pozivao i molio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da upućuje dovu za nju.

Isto tako, Buharija i Muslim bilježe od El-Musejjiba ibn Hazina: "Kada se Ebu Talibu prikućila smrt, došao mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i kod njega zatekao Ebu Džehla ibn Hišama i Abdullaha ibn Ummejeta ibnul-Mugiru. Allahov Poslanik, s.a.v.s., se obrati Ebu Talibu: "O amidža, reci: 'La ilahe illellah' - rečenicu za

koju ću ti ja biti svjedok kod Allaha.' Abdullah ibn Umejje i Ebu Džehl rekoše: "O Ebu Talibe, zar ćeš napustiti Abdul-Mutallibovu vjeru?!" Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije prestajao navaljivati da to izgovori, a njih dvojica odvrćati.

Pocnta toga je da se Vjerovjesnik, s.a.v.s., trudio pozvati ga u islam, čak i na smrtnoj postelji.

Kada su objavljene riječi Uzvišenog: *I opomni-
nji rodbinu svoju najbližu* (Eš-Šuara, 214), Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pozvao Kurejšije. Oni su se okupili, pa im se obratio svima i svakome po-
naosob i rekao: 'O potomci Abdu Šemsa! O potomci Ka'ba ibn Luejja! Spasite sebe od vatre! O potomci Abdul-Mutalliba, spasite sebe od vatre! O Fatima, spasi sebe od vatre! Ja vas ne mogu zaštititi od Allaha, osim što ste sa mnom rodbinski vezani, što ću ja čuvati i održavati.' (Muslim)

- **Nakon njihove smrti, održavanje rodbinskih veza biva putem traženja oprosta i upućivanjem dove za njih, izmirivanjem njihovih dugova, kao i putem drugih vrsta dobrih djela.**

Plodovi održavanja rodbinskih veza

- **Održavanje rodbinskih veza je jedan od glavnih uzroka ulaska u Džennet.**

Od Ebu Ejjuba Halida ibn Zejda el-Ensarija, r.a., se prenosi da je neki čovjek rekao: "O Allahov Poslaniče, obavijesti me o djelu koje će me uvesti u Džennet, a udaljiti od Džehennema." Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu odgovori: "Obožavaj Allaha i ništa Mu ravnim ne smatraj, obavljaj namaz, daji zekat i održavaj rodbinske veze." (Buhari, Muslim)

U Ebu Hurejreovom, r.a., hadisu stoji: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Govori lijepe riječi, širi selam, održavaj rodbinske veze, klanjaj noću dok ljudi spavaju - ući ćeš sigurno u Džennet." (Ibn Hambel)

- **Održavanje rodbinskih veza je jedno od Allahu najdražih djela.**

Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Allahu najdraža djela su: vjerovanje u Allaha, zatim odr-

žavanje rodbinskih veza; a potom naređivanje dobra i odvrćanje od zla.” (Albani)

- Održavanje rodbinskih veza je jedan od uzroka povećanja opskrbe i dužeg života.

U Buharijinom i u Muslimovom *Sahihu* se prenosi od Enesa, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ko želi da mu Allah poveća opskrbu i produži život, neka održava rodbinske veze.”²²

U Ahmedovom *Musnedu*, kao u Tirmizijinoj i El-Hakimovoj zbirci hadisa, bilježi se hadis kojeg prenosi Ebu Hurejre, r.a., od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: “Naučite od svoga porijekla ono pomoću čega ćete održavati rodbinske veze, jer rodbinske veze vode ka ljubavi u porodici, povećanju imetka i produženju života.”

El-Bejheki bilježi hadis od Aiše, r.a., u kojem stoji: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Održavanje rodbinskih veza, lijepo ponašanje i lijepi

²² Muttefekun alejhi. Buharija, hadis br. 5986 (10/429), Muslim, hadis br. 2557 (4/168).

komšijski odnosi unapređuju (neki) kraj i produžuju život.”

Od Ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Održavanje rodbinskih veza produžava život, a sadaka koja se tajno udijeli gasi srdžbu Milostivoga.” (Albani)

Na osnovu svih ovih hadisa, možemo zaključiti da održavanje rodbinskih veza povećava nafaku i produžava život. Možda će neko reći: “Vanjski smisao ovih hadisa je u suprotnosti s riječima Uzvišenog: ... *i kad dode njegov kraj, neće ga moći ni za tren jedan ni odložiti ni ubrzati.* (El-A'raf, 34)

Ovaj ajet i hadisi se mogu uskladiti na više načina:

a) Produženje života je alegorija o povećanju bercketa, tako da Allah uputi osobu na pokornost i iskorišćavanje vremena u onome što će joj koristiti na Budućem svijetu i zaštititi od toga da vrijeme gubi u nešto drugo mimo toga.

Kao primjer za navedeno poslužimo se riječima Vjerovjesnika, s.a.v.s., da će životni vijek

njegovog ummeta biti manji od životnog vijeka prijašnjih naroda, pa mu je Allah dao noć Lejletul-kader kako bi se to nadoknadilo.

b) To produženje je stvarno i u odnosu na meleka koji je zadužen da piše dužinu čovjekovog života. Što se tiče značenja na koje upućuje ajet, to se odnosi na znanje Uzvišenog Allaha, kao na primjer da kaže meleku: "Dužina života toga i toga je stotinu godina, ako bude održavao rodbinske veze; a šezdeset, ako ih bude prekidao."

Uzvišeni Allah već zna hoće li on održavati ili prekidati rodbinske veze, tako da se kraj njegovog života kod Allaha niti može odgoditi, niti ubrzati. Dok prema onome što melek zna, čovjekov se život može produžiti i skratiti. Na to se aludira u Njegovim riječima: *Allah je dokidao šta je htio, a ostavljao šta je htio; u Njega je glavna Knjiga.* (Er-Ra'd, 39)

c) Imam Et-Tajjibi, r.h., spominje i treći način: "Pod tim se misli da iza njega ostane lijep spomen, kao da nije ni umro." Zatim dodaje: "Moje mišljenje je da je ovo najispravnije. Trag nečega

je postojanje onoga što upućuje na njegovo postojanje. Tako riječi: "... produžava njegov trag (život)", znače: produžava lijep spomen na njega nakon smrti ili mu nastavlja pristizati nagrada za dobro djelo i nakon smrti."²³

Ibn Tejmije, r.h., kaže: "Životnog roka ima dvije vrste: opći životni rok i posebni životni rok. Allah naređuje meleku da upiše čovjekov životni rok i kaže: "Ako bude održavao rodbinske veze, produži mu toliko i toliko". Melek ne zna hoće li čovjeku biti produžen život ili ne. Međutim, Allah zna šta će biti. Kada istekne čovjekov životni rok, smrt se neće moći niti ubrzati, niti odgoditi."²⁴

Što se tiče povećanja opskrbe, Ibn Tejmije kaže: "Opskrbe imaju dvije vrste: prva je ona koja je poznata Allahu i ona se ne mijenja; a druga je ona koju mu je Allah propisao i o tome obavijestio meleke. Ona se povećava i smanjuje putem raznih uzroka.

²³ *Šerhul-miškāt*, 10/3160.

²⁴ *El-Fetava*, 8/517.

Allah naređuje melecima da pišu čovjekovu opskrbu. Ako on održava rodbinske veze, Allah mu je povećava, kao što se navodi u vjerodostojnom hadisu: 'Onaj koga raduje da mu se dadne velika opskrba (nafaka) i produži život, neka održava rodbinske veze.'"²⁵

- Nafaka je povezana s onim koji održava rodbinske veze.

Od Encsa, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Rodbinske veze su, čuvajući se za 'Arš, oštrim jezikom, rekle: "O Allahu, održavaj vezu s onim ko nas održava, a prekini vezu s onim ko nas prekida!". Allah, dž.š., reče: "Ja sam Milostivi, Samilosni! Ja sam rodbinske veze izveo iz korjena Svoga imena. Pa ko ih bude održavao, Ja ću održavati vezu sa njim. A ko ih bude prekidao, i Ja ću prekinuti vezu sa njim.""²⁶

²⁵ *El-Fetava*, 8/540.

²⁶ *Medžemu'z-zevaid*, 8/150-151, *Et-Tergibu vet-terhib*, 3/340.

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Allah je stvorio stvorenja. Kad je završio, ustale su rodbinske veze i rekle: "Da li je ovo mjesto onog ko traži zaštitu od kidanja rodbinskih veza?"' On odgovori: 'Da. Zar niste zadovoljne da održavam vezu s onim ko vas održava i da prekinem vezu s onim ko vas prekida?' 'Jesmo.' – odgovoriše rodbinske veze. 'To vam pripada.' – reče On. Zatim je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Proučite ako hoćete: *Zar i vi ne biste, kada biste se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio. Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima katanci!*" (Muhammed, 22-24)

Od njega se, također, prenosi da je Vjero-
vjesnik, s.a.v.s., rekao: "Rodbinske veze potječu
Allahovog imena Er-Rahman - Milostivi. Allah
kaže: "Bit ću s onim ko vas održava, a prekinut
ću vezu s onim ko vas prekida."²⁷

²⁷ Ranije je naveden izvor.

- **Nagrada za sadaku udjeljivanjem rodbini je veća od obične sadake.**

Od Selmana ibn Amira, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Sadaka udijeljena siromašnom predstavlja samo sadaku, dok sadaka udijeljena nekome od rodbine predstavlja sadaku i održavanje rodbinskih veza." (Et-Tirmizi)

Buharija i Muslim prenose od Zejnebe es-Sekafije, žene Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "O žene, dajte sadaku, pa makar i od svog nakita."

Ona pripovjeda: "Došla sam Abdullahu i rekla: 'Ti si siromašan čovjek, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je naredio da dijelimo sadaku. Otiđi kod njega i upitaj ga da li mogu dati sadaku mužu i djeci. Ako ne može, dat ću nekome drugom.'" Abdullah mi reče: 'Otiđi ti i pitaj ga.'

Krenula sam i, pred vratima Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zatekla jednu ženu, Ensarijku, koja bijaše tu iz istog razloga. Pošto nismo mogle ući, izišao je Bilal, pa smo mu rekle: "Uđi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reci da pred vratima

stoje dvije žene koje pitaju da li mogu dati sada-ku muževima i jetimima koje izdržavaju, ali mu nemoj reći ko smo.'

Bilal je ušao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitao ga. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitao njega: 'Ko su one?' 'Jedna žena, Ensarijka, i Zejneba.'

'Koja Zejneba?' - upita Allahov Poslanik, s.a.v.s..

'Žena Abdullaha ibn Mes'uda.' - odgovori Bilal, pa Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

'One imaju za to dvije nagrade: nagradu za održavanje rodbinskih veza i nagradu za sadaku.' (Buhari, Muslim)

- Održavanje rodbinskih veza je dokaz vjerovanja u Allaha i Sudnji dan.

Buharija i Muslim prenose od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka počasti gosta. Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka održava rodbinske veze.'²⁸

²⁸ Bilježi ga Buharija, hadis br. 6138, Muslim, hadis br. 47.

- **Ljubav rodbine prema održavaocu rodbinske veze i njihova dova za njega su velike koristi.**

To se razumije iz hadisa kojeg prenosi Ebu Hurejre, r.a., koji smo već citirali; održavanje rodbinskih veza predstavlja ljubav u porodici, zato što je ljudska duša stvorena voljeti onoga koji joj nešto poklanja. Ako čovjek bude davao familiji, oni će ga zavoljeti, spominjati ga po lije-pom, hvaliti i upućivati dovu za njega.

- **Održavanje rodbinskih veza je dokaz da se čovjek pridržava Allahovih, dž.š. i Poslanikovih, s.a.v.s., naredbi.**

To se može vidjeti iz toga što Allaha naređuje održavanje rodbinskih veza u više ajeta.

I Allaha obožavajte i nikoga Njemu ravnim ne smatrajte! A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i komšijama bližnjim...(En-Nisa, 39)

Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. (El-Isra, 23)

Daj bližnjem svome pravo njegovo.

(El-Isra, 26)

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao:

“Bojte se Allaha i održavajte rodbinske veze.”

U hadisu kojeg prenosi El-Mikdad, Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: “Allah vam nalaže da vodite brigu o majkama. Zatim vam, opet, nalaže da vodite brigu o majkama, potom vam nalaže da vodite brigu o očevima, a nakon toga vam nalaže da vodite brigu o onima koji su vam po srodstvu najbliži - pa tako redom.”²⁹

- **Održavanje rodbinskih veza ostavlja lijep spomen kod ljudi i zavrijeđuje njihovu pohvalu.**

Čak su se i ljudi u džahilijetu ponosili time i cijenili one koji održavaju rodbinske veze. El-E'ameš hvali El-Esveda ibn l-Munzira ibn Jezida:

²⁹ *El-Edebul-mufred*, hadis br. 60, *Sahibul-edebil-mufred*, *Es-Silsiletul-ehadisis-sabiha*, hadis br. 1666.

*On odlučnost ima, a bogobožnost mu je glavna
i nošenje stvari onome koga teret ophrvava,*

*i održavanje rodbinskih veza, po
tome nam poznat posta,*

i oslobađanje robova iz okova.³⁰

Nagrada za održavanje rodbinskih veza dolazi već na ovom svijetu, a pogotovo je velika na Budućem. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Ni za šta, putem čega bivam pokoran Allahu, ne stiže nagrada tako brzo kao za održavanje rodbinskih veza, niti i za šta brže stiže kazna kao za nepravdu i prekidanje rodbinskih veza.'" (El-Bejheki)

- **Održavanje rodbinskih veza je jedna od odlika ove vjere.**

Islam je vjera povezanosti, dobročinstva i samilosti. Islam naređuje održavanje, a zabranjuje prekidanje rodbinskih veza. Time čini muslimane

³⁰ Vidi: *Kaṭi'atur-rahim*.

međusobno povezanim, samilosnim, za razliku od svjetovnih sistema (zakona) koji ne njeguju tu dužnost, niti tome posvećuju pažnju.

- Održavanje rodbinskih veza ukazuje na postojanje velikih vrlina kod čovjeka.

To je dokaz plemenitosti duše, širokogrudnosti, plemenitog porijekla, izvršavanja preuzetih obaveza i iskrenosti prema rodbini. Zbog toga se kaže: "Onaj ko nije dobar prema porodici, neće biti ni prema tebi. A onaj ko njih ne napusti, ni tebe neće napustiti."

- Čast onih koji međusobno održavaju rodbinske veze je velika.

Rodbini koja održava veze i međusobno se voli, raste ugled i ima sve veći spomen kod ljudi, tako da postaje važna; njena riječ se ne uzima olahko, niti se ko usuđuje suprotstaviti im se. Tako se kaže: "Štitim se najjačim komšijama i rodbinom koja najbolje čuva."

Nasuprot tome, ako budu međusobno prekidali rodbinske veze i jedni drugima okretali leđa, bit će poniženi i drugi će ih omalovažavati, te će tako postati neugledni nakon što su bili časni; postat će izgubljeni, nakon što su bili ugledni.³¹

- **Održavaoci rodbinskih veza posjeduju veliki ugled.**

Ako čovjek bude održavao rodbinske veze i trudio se da iskaže čast porodici, njegova rodbina će se plemenito prema njemu odnositi, iskazivati mu čast, voljeti ga, poštivati i pomagati mu. Jedan pjesnik je rekao:

*Ne vidim da ima čovjek veće časti,
nego što je rodbina njegova;*

*niti vidim većeg poniženja,
nego što je udaljenost od bližnjega.*

- **Održavanje rodbinskih veza je uzrok koji za posljedicu ima opraštanje grijeha;**

³¹ *Kati'atur-rahim*, str. 32-33.

Ibn Hibban i El-Hakim prenose od Ibn Omera, r.a., da je neki čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitao ga:

- O Allahov Poslaniče, učinio sam veliki grijeh, pa ima li pokajanja za mene?
- Imaš li majku?
- Nemam.
- Imaš li tetku s majčine strane?
- Imam.
- Onda joj dobročinstvo iskazuj. (Et-Tirmizi)

Stvari koje pomažu održavanje rodbinskih veza

Od stvari koje pomažu održavanje rodbinskih veza su:

1. Razmišljanje o plodovima održavanja rodbinskih veza. Spoznaja plodova koje daje činjenje nekih stvari i razmišljanje o lijepim posljedicama koje za to sljeduju su jedan od najvećih podsticaja da se one čine.
2. Razmišljanje o posljedicama prekidanja rodbinskih veza. To se postiže razmatranjem onoga što nastaje prekidom rodbinskih veza,

kao što su briga, žalost, kajanje i tome slično. To pomaže da se čovjek udalji i kloni prekidanja rodbinskih veza.

3. Traženje pomoći od Allaha. To biva tako da zamoli Allaha da ga pomogne u održavanju rodbinskih veza.
4. Na ružne postupke rodbine uzvraćati na lijep način. Ovim se postiže opstanak ljubavi i čuvaju se međurodbinske veze. To čovjeku olakšava loše postupanje prema njemu od strane njegove rodbine. Neki čovjek došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao: "O Allahov Poslaniče, imam rodake s kojima održavam rodbinske veze, dok ih oni prekidaju sa mnom. Ja prema njima lijepo postupam, ali oni prema meni loše. Blag sam prema njima, a oni grubo prema meni." Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Ako si takav kao što si rekao, kao da ih hraniš žeravicom. Sa sobom ćeš imati pomagača od Allaha sve dok budeš tako postupao."

Imam En-Nevevi, r.h., u komentaru ovog hadisa kaže: "To je alegorija na bol koji će ih zadesti, kao što jedenje žeravice izaziva bol. Ništa od

toga neće snaći dobročinitelja, ali će oni zaraditi veliki grijeh zato što su prekidali rodbinske veze i loše postupali prema njemu.”

U komentaru tog hadisa se kaže: “Ti ih lijepim postupanjem sramotiš i ponižavaš toliko da je to poniženje i ponižavanje, u njihovim očima, kao da ih čovjek hrani žeravicom. Kaže se da je to što *jedu* od tvog dobročinstva (lijepog postupanja prema njima) poput žeravice koja im prži utrobe, a Allah najbolje zna.”

Ovaj hadis je utjeha mnogim ljudima koji imaju nedaću s lošim rođacima. U njemu se nalazi podsticaj da nastave putem koji služi za primjer drugima, jer je Allah uz njih, On pomaže i učvršćuje. Najljepše što je o tome rečeno su stihovi El-Mukannia el-Kindija:

*Ono što je između mene i sinova moga oca,
kao i između sinova moga amidže
jako se razlikuje.*

*Ako mi neminovno vatru rata ispolje,
ja njima ognjilo svakog plemenitog djela ukrešem,*

*ako oni jedu moje meso, ja sam
njihovo na miru ostavio,*

ako mi slavu budu rušili, ja ću njihovu graditi.

*Neću staru mržnju prema njima nositi,
vođa naroda nije onaj ko mržnju nosi,
davat ću im iz svoga imetka, ako imadnem;
a ako mi imetka ponestane,
neću ih obavezivati da mi iko od njih pomogne.*

5. Primanje njihovih izvinjenja kada pogriješe.

Lijep je primjer Jusufa, alejhis-selama, i njegove braće. Oni su s njim postupali loše. Međutim, kada su mu se izvinili, on je primio izvinjenje i oprostio im. Nije ih korio, niti grdio, već uputio dovu za njih i molio Allaha da im oprosti.

6. Opraštanje i zaboravljanje njihovih loših postupaka, makar i ne tražili izvinjenje.

To upućuje na plemenitost duše i visoke ambicije. Pametan i razuman čovjek oprašta rođacima, zaboravlja im mahane i ne spominje ih po njima.

Najljepše o tome govore sljedeći stihovi:

*Dosta ti je poniženja i lošeg postupanja
prigovaranje bliženjemu, makar on
i rodbinske veze prekidao,*

*zato ću ga ja pomagati i njegove mahane
zaboravljati,
ne bi li ga jednoga dana to navelo da mi se i povрати.*

*Po islamu, dvije suprotnosti nisu jednake:
onaj ko rodbinske veze održava
i njegov neprijatelj koji ih prekida.*

6. Skromnost i poniznost.

Ovo određenu osobu čini dragom i približava je rodbini. Istinu je rekao autor sljedećih stihova:

*Ko se dadne prema rodbini odnositi,
mora bogobožazan i ponizan biti,*

*preko loših postupaka onoga ko ih od njih čini
prelaziti
i blago se prema grubosti rođaka odnositi.*

7. Prelaženje preko loših postupaka.

To je odlika velikih ljudi; pomaže onastanku i opstanku ljubavi, kao što zakopava neprijateljstvo

i smiruje međusobnu mržnju. To je, isto tako, dokaz uzvišenosti duše i njezine čistote. To podiže čovjekov ugled u društvu. Prelaženje preko loših postupaka je lijepo u odnosu prema svim ljudima, ali je prema rođacima preče i ljepše.

8. Izlaženje u susret rodbini onoliko koliko je čovjek u mogućnosti, bilo da se radi o ličnoj usluzi ili koristi ugledom i/ili imetkom.
9. Ne treba prigovarati rodbini i ne treba tražiti da uzvrate na isti način.

Ovo, također, pomaže u održavanju rodbinskih veza, to jest da čovjek daje bližnjim, a od njih ne traži uzvratanje na isti način, niti im prigovora za ono što im dadne.

10. Čovjek se treba navikavati na zadovoljstvo malim stvarima od rodbine.

Pametani i plemeniti čovjek ne traži da se njegovo pravo u potpunosti ispoštuje, nego je zadovoljan i s malo koje dolazi od rodbine kako bi time privukao njihova srca i nastavio i voljeti ih.

11. Izbjegavanje oštine prilikom kritikovanja.

To treba izbjegavati kako bi mu se rođaci radovali kada ih posjeti. Plemenit je onaj koji ljudima daje njihova prava, dok u pogledu svoga prava, ako ga neko naruši, nije zlopamtilo.

12. Izbjegavanje svađe, čestog napadanja i besplodnih prepirki sa bližnjima.

Česte svađe, napadanja i razmirice rađaju mržnju, želju za pobjedom nad drugim i radovanja tuđem zlu.

13. Truditi se da se izmire zavađene strane.

Od onoga što bi rođaci trebali, pogotovo oni kojima je Allah darivao srčanu ljubav, jeste požurivanje popravku odnosa dvije strane kada se pokvare i neoklijevanje po tom pitanju. Zlo se brzo širi, a iskušenje vatrom sviju će spržiti.

14. Sjetiti se rođaka prilikom raznih svečanosti i svadbi.³²

³² *Katī'atur-rahim*, str. 32-44, skraćeno.

Primjeri Vjerovjesnikovog održavanja rodbinskih veza

Imam Muslim, r.h., bilježi od Abdul-Mutalliba ibn Rebi' ibn el-Harisa, r.a., da je rekao: "Sastali su se Rebi'a ibnul-Haris i El-Abbas ibn Abdul-Muttalib, pa rekoše: "Allaha nam, kada bismo poslali ovu dvojicu mladića' - mene i El-Fadla ibn El-Abbasa - "Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da oni govore s njim i da ih on postavi za ubirače zekata, prikupljali bi zekat, kao i drugi, i dobijali procent od prikupljenog, kao i drugi što dobijaju."

Dok su oni razgovarali, dođe Alija ibn Ebu Talib. Kad mu to spomenuše, reče: 'Ne činite to! Tako mi Allaha, on to neće uraditi!' Rebi'a se okrenu prema njemu i reče: 'Tako mi Allaha, ti to govoriš samo iz zavisti! Kad si postao zet Božijeg Poslanika, s.a.v.s., mi ti nismo zavidjeli!' 'Dobro, pošaljite ih!' - reče na to Alija. Mi smo pošli, a Alija je legao.

Kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao podne, otišli smo prije njega do njegove sobe i sačekali ga pred vratima. Kad je stigao, uzeo nas

je za uši i rekao: 'Iznesite to što imate u sebi!' Ušao je potom u sobu, pa i mi uđošmo. Inače, tog dana bio je kod Zejnebe bintu Džahš. Mi smo se skanjivali, a jedan od nas, ipak, progovori: 'Allahov Poslaniče, ti si čovjek koji najviše dobra čini i koji najviše rodbinske veze održava! Nas dvojica smo prispjeli za ženidbu, pa smo došli da nas odrediš kao prikupljače zekata. Mi bismo prikupljali zekat i dobijali procent od prikupljenog kao i drugi što dobijaju.'

On je toliko dugo šutio da smo se zalijetali da ga ponovo upitamo, ali nam je Zejneba naišaretila da ništa ne govorimo. Napokon je progovorio: 'Muhammedova porodica ne smije uzimati zekat, jer je to prljavština! Pozovite mi Mahmiju (koji je bio na petini)³³ i Nevfela ibnul-Harisa ibn Abdul-Mutalliba!' Kada dodoše, on reče Mahmiji: 'Daj svoju kćer za ovog momka (El-Fadla ibnul-Abbasa)!' Vjenčao ih je, a onda rekao Nevfelu ibnul-Harisu: 'Daj svoju kćer za ovog momka (pokazavši na mene)!' Vjenčao nas

³³ Misli se na petinu koja se uzima od ratnog plijena, a za koju je on bio zadužen da se brine. (op. prev.)

je, a onda rekao Mahmiji: 'Daj im mehr od petine, toliko i toliko!' (Muslim)

Od Misvera ibn Mahrema, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Fatima je dio mene, pa ko je rasrdi, mene je rasrdio." (Buhari)

Od Aiše, r.a., se prenosi: "Nisam bila ljubomorna ni prema jednoj od Vjerovjesnikovih žena, osim prema Hadidži, a nisam je ni sreća." "Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., zaklao ovcu, rekao bi: 'Ovo pošaljite Hadidžinim prijateljima.'" "Jednog dana sam se razljutila i rekla: "Hadidža!" Allahov Poslanik, s.a.v.s., na to reče: "Meni je dato da je volim." (Buhari)

Od Amra ibnul-'Asa, r.a., se prenosi da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da javno kaže: 'Porodica _____' - Amr kaže: 'U knjizi Muhammeda ibn Dža'fera se nalazi praznina'³⁴ -, "nisu moji prijatelji. Moj prijatelj je samo Allah i dobri vjernici."

³⁴ Tj. ne navode se imena porodica, nego se na tom mjestu nalazi praznina. (op. prev.)

Anbese ibn Abdul-Vahid, prenoseći od Bejana, on od Kajsja ibn Amra ibnul-'Asa, dodaje: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Oni predstavljaju rodbinu s kojom ću održavati rodbinske veze." (Buhari)

Primjeri održavanja rodbinskih veza

❖ Zejneb bintu Džahš, r.a.:

"Omer je poslao Zejnebi njeno sljedovanje,³⁵ pa je ona rekla: "Da Allah oprostí Omeru, neko drugi je bio sposobniji da ovo podijeli. "Rekoše joj: "Sve to je tvoje." Ona reče: "Subhanallah!" - te se zastrla od toga odjećom i rekla: "Istresite to i pokrijte ga odjećom." Zatim ga je počela djeliti rodbini i jetimima." (Muslim)

Aiša je o Zejnebi, r.a., rekla: "Zejneba je imala isti položaj kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kao i ja. Nisam vidjela bolje žene u vjeri od Zejnebe, niti bogobojaznije, niti iskrenije, niti one koja je

³⁵ Omer, r.a., je odredio majkama pravovjernih i ashabima izdržavanje iz Bejtu-l-mala. (op. prev.)

više održavala rodbinske veze i dijelila sadaku." (Muslim)

❖ Abdullah ibnuz-Zubejr

Ummu Zerre kaže: "Ibnuz-Zubejr je poslao Aiši, u dvije velike vreće, 100 000 dirhema, pa je zatražila veliku tepsiju u koju je to istresla i počela ga dijeliti ljudima. Kada je omrkla, rekla je sluškinji: "Služavko, daj mi moj doručak." Ja rekoh: 'O majko pravovjernih, zar nam nisi mogla kupiti mesa za dirhem?!' Ona odgovori: 'Nemoj me koriti, da si me podsjetila, uradila bih to.'³⁶

Ibn Omer o Abdullahu ibn Zubejru kaže: "Allah ti se smilovao, Ebu Hubejbe. Ne znam te drugačije, nego kao onoga ko puno posti, klanja noćni namaz i održava rodbinske veze."³⁷

❖ Talha ibn 'Ubejdillah

Neki beduin je došao Talhi i pozvao se na rodbinske veze koje su ih spajale. Talha mu reče: "Tim rodbinskim vezama me niko nije molio

³⁶ *Sijeru e'alamín-nubela'*, 2/187.

³⁷ *Sijeru e'alamín-nubela'*, 3/287.

prije tebe. Imam zemlju za koju mi je Osman nudio 300 000 dinara, pa je preuzmi."³⁸

❖ Abdur-Rahman ibn 'Avf

Abdullah ibn Dža'fer ez-Zuhri je rekao: "Pričala nam je je Ummu Bekr bintul-Misver da je Abdur-Rahman kupio od Osmana zemlju za 40 000 dinara, pa ju je podijelio siromasima plemena Zuhre, muhadžirima i majkama pravovjernih."³⁹

❖ Ebu Talha

Već ranije je naveden primjer kada je bašču Birha dao kao sadaku, te da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao:

"... smatram da je najbolje da ga dadneš bližnjima."

❖ El-Abbas ibn Abdul-Mutallib

Ez-Zubejr ibn Bekkar kaže: "Kod El-'Abbasa je bilo odjeće za one koji su oskudjevali u njoj iz plemena Benu Hašim, posuda s hranom za glad-

³⁸ *Sijeru e'alamín-nubela'*, 1/31.

³⁹ *Sijeru e'alamín-nubela'*, 1/26.

ne iz tog plemena, kao i mjesto za neuke iz tog plemena.“

O tome Ibrahim ibn Hereme kaže:

El-Abbas je posjedovao tri stvari koje ćemo pobrojati:

*kada se o živim ne bi brinuo, lav bi postao,
od rodoslova bi nepravednika odvrćao,
i posuda s hranom koja se tovari
na grbe dlakavih deva*

*ogrtači i haljinka je uvijek pripremljena
za neodjevene, siromašne - odjeća je spremna.⁴⁰*

❖ Mejmuna, Vjerovjesnikova, s.a.v.s., žena

Kesir ibn Hišam kaže: “Pričao nam je Dža'fer ibn Birkan: 'Kazivao nam je Jezid ibnul-Esamm: 'Ja i njen sestrić, Talhin sin, sreli smo Aišu koja je dolazila iz Mekke. Zastali smo kod jedne medinske bašče, pa smo nešto uzeli iz nje. To je doprijelo do nje, pa je prišla sestriću i počela ga koristiti. Nakon toga mi je održala jedan krajnje

⁴⁰ *Sijeru e'alaamin-nubela'*, 2/80, *El-Hašije*, 2/80, gdje komentator navodi ove stihove.

poučan govor i rekla: 'Zar nisi znao da je Allah dao da si dospio u kuću Njegovog Poslanika?! Allaha mi, nema više Mejmune, a ti sad idi kuda hoćeš!' Ona je bila jedna od najbogobojaznijih među nama i najviše je održavala rodbinske veze!'⁴¹

❖ Aiša bintu Ebu Beker

Prenosi 'Urve da je rekao: "Abdullah ibnuz-Zubejr je otišao s nekim ljudima iz plemena Beni Zuhre Aiši, r.a., a ona je bila prema njima jako blaga zbog srodstva s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s." (Buhari)

❖ Abdullah ibn Omer

Neki čovjek ga je sreo na putu za Mekku, pa mu je on nazvao selam, dao da se popne na margarca i poklonio turban s glave.

Ibn Dinar kaže: "Rekli smo mu: 'Allah te učinio boljim, to su beduini. Oni su zadovoljni sa malo.'"

⁴¹ *Sijeru e'alaamin-nubela'*, 2/244.

Tada Abdullah reče: "Omer je volio oca ovog čovjeka, a ja sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: "Uistinu je najveće dobročinstvo da čovjek održava rodbinske veze sa onima koje je njegov otac volio." (Muslim)

❖ Omer, r.a.

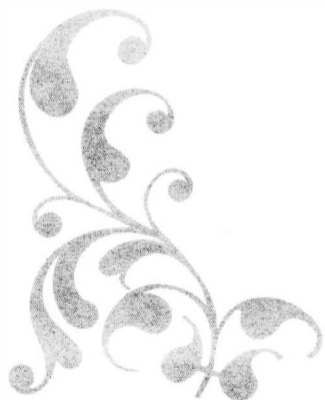
Prenosi se od Ibn Omera, r.a., da je rekao: "Omer je vidio zlatom protkano odijelo koje se prodavalo, pa je rekao: 'O Allahov Poslaniče, kupi ovo i oblači ga petkom i kada ti dođu delegacije.' 'To oblači onaj ko nema udjela u dobru na Drugom svijetu.' – reče on.

Poslije je Vjerovjesniku, s.a.v.s., poklonjena neka od te odjeće, pa je on jednu poslao Omeru koji je rekao: 'Kako da je obučem kada si za nju rekao to što si rekao?' Poslanik mu odgovori: 'Ja ti to nisam dao da oblačiš, nego da je prodaš ili nekome pokloniš.'

Omer ju je poslao svome bratu u Mekku koji još nije bio u islamu." (Buhari)

II dio

Prekidanje rodbinskih veza

I. Jezička definicija prekidanja rodbinskih veza

Ibn Menzur kaže: riječi القطع والقطيعة (el-kat'u vel-kati'atu) znače: izbjegavanje. One imaju značenje suprotno održavanju. Glagol dolazi na oblik فَعَلَ, a infinitiv na oblik فَعْلًا. Riječi

ورجل قطع لإخوانه ومقاطع (čovjek koji često prekida veze s braćom, onaj koji prekida veze), po-drazumijevaju onoga koji nije postojan u svome bratstvu. Riječi

تقاطع القوم (ljudi su prekinuli međusobne veze): međusobno su se razdvojili jedni od drugih. Riječi

تقاطعت أرحامهم (njihove međusobne rodbinske veze su prekinite) znače: u međusobnoj su zava-di. Konačno, riječi

قطع رحمه قطعاً وقطيعة (prekinuo je rodbinske veze) znače: prekinuo ih je, ne održava ih.”⁴²

⁴² *Lisanul-'areb*, 8/279-280.

Terminološka definicija prekidanja rodbinskih veza

Prekidanje rodbinskih veza predstavlja prekid odnosa s rodbinom i bližnjima, tako da im se ne čini dobročinstvo i uskraćuje lijepo postupanje. Neiskazivanje dobročinstva i nepostupanje na lijep način biva na različite načine, u odnosu na osobu koja prekida rodbinske veze i u odnosu na one s kojima su prekinute rodbinske veze. Tako to ponekad biva putem uskraćivanja imetka, ponekad ne izlaženjem u susret, ne posjećivanjem, ne nazivanjem selama itd.⁴³

Propis o prekidanju rodbinskih veza

Es-Sefarini, r.h., citira riječi El-Hadžavija, r.h., koji kaže: "Prekidanje rodbinskih veza je jedan od velikih grijeha. El-Belbani kaže: 'Prekidanje veza s rodbinom strogo je zabranjeno. To je jedan od najvećih grijeha kod Allaha. Allah je rodbinske veze spomenuo uz Svoje plemenito ime u sljedećim riječima:

⁴³ *Nadretun-ne'im*, 11/5330.

I Allaha se bojte – s imenom čijim jedni druge molite – i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi. (En-Nisa, 1)

Ovo predstavlja upozorenje na to da održavanje rodbinskih veza zauzima visoko mjesto kod Njega, dok njihovo kidanje predstavlja veliku opasnost i čovjeka udaljava od Allaha, dž.š.”⁴⁴

El-Kasri, u svome djelu *Šu'abul-iman*, kaže: “Allah je spomenuo prekidanje rodbinskih veza sa prekidanjem ugovora datog Allahu i činjenjem nereda na Zemlji, te je, nakon toga, rekao da prekidaoca toga čeka prokletstvo i najgore prebivalište. On kaže: *A oni koji ne ispunjavaju dužnosti prema Allahu, iako su se na to čvrsto obavezali, i kidaju ono što je Allah naredio da se poštuje, i čine nered na zemlji – njih čeka prokletstvo i najgore prebivalište!* (Er-Ra'd, 25)

Ovo je dokaz da prekidanje rodbinskih veza predstavlja veliki grijeh.“

I Ibn Hadžer el-Hejsemi to ubraja u velike grijehe: “303. veliki grijeh je: prekidanje rodbinskih

⁴⁴ Giza'ul-elbab, 1/271.

veza. Kao dokaz navodi ajete u kojima se spominje grijeh onoga koji prekida rodbinske veze.⁴⁵

Koja je najmanja stvar kojom se počinju prekidati rodbinske veze

Es-San'ani, r.h., kaže: "Alimi se razilaze po pitanju onoga čime se počinju prekidati rodbinske veze. Ez-Zejnul-'Iraki kaže: 'To biva lošim odnosom prema rodbini.' Drugi kažu: 'To biva ostavljanjem lijepog postupanja prema njima, jer se u hadisima naređuje održavanje rodbinskih veza i zabranjuje njihovo prekidanje, tako da nema neke treće stvari.'"

Održavanje rodbinskih veza predstavlja jedan vid lijepog odnosa, kao što to smatra više islamskih učenjaka. Prekidanje rodbinskih veza je suprotno tome, tj. predstavlja ostavljanje lijepog postupanja.

⁴⁵ Ez-Zevadžir, 2/123.

Hafiz Ibn Hadžer kaže: "Ko prekida rodbinske veze isti je kao onaj kome se ne iskazuje i koji ne iskazuje dobroćinostvo."⁴⁶

Štetne pojave uzroci rane prekidanjem rodbinskih veza:

1. ne pružanje pomoći rodbini kada je to potrebno,
2. kvarenje međusobnih odnosa unošenjem razдора između rodbine i prenošenje riječi s istim ciljem,
3. ne posjećivanje i ne raspitivanje o rodbini,
4. ne dijeljenje sa njima trenutaka radosti i žalosti (ponekad oni budu, čak, i komšije dugi niz godina, a da niko ni za kog ne pita!),
5. ne poučavanje rodbine vjerskim stvarima, ako su potrebni tome, a čovjek je u mogućnosti,
6. ne pozivanje u islam, ako su nemuslimani (mušrici),
7. ponižavanje i odricanje od rodbine na skupovima (sijelima) zbog njihovog siromaštva ili nečeg drugog, da nas Allah sačuva od toga.

Uzroci prekidanja rodbinskih veza

Ako bolje sagledamo prekidanje rodbinskih veza, ustanovit ćemo da ono nastupa iz više razloga, od tih su i:

1. Neznanje – džehl.

Ne poznavanje štetnih posljedica prekidanja rodbinskih veza na ovome i Budućem svijetu čovjeka navodi na prekidanje rodbinske veze.

Stvar zbog koje čovjek ne održava rodbinske veze, niti može imati neki poticaj za to.

2. Slaba bogobožnost.

Kada se smanji bogobožnost kod čovjeka oslabi mu vjera, ne vodi računa o tome što ne održava ono što mu je Allah naredio: niti želi postići nagradu za održavanje rodbinskih veza, niti se boji posljedica prekidanja rodbinskih veza.

3. Oholost.

Neki ljudi se, kada dobiju visok položaj ili steknu velik ugled, uzdižu nad rodbinom, prestaju se posjećivati i voljeti i smatrajući da je preče da oni njega obilaze.

4. Dugo nekontaktiranje.

Ima i onih koji dugo vremena ne kontaktiraju s rodbinom. Za posljedicu bivaju usamljeni. Onda počinju govoriti “sutra ću ih posjetiti”, pa se to otegne sve dok u potpunosti ne izgube kontakt, tako da se naviknu na prekid rodbinskih veza i počnu voljeti distanciranje.

5. Žestoko prekorijevanje.

Neki ljudi, kada ih posjeti neko od rodbine nakon dužeg prekida, obaspu musafira kišom ukora i prijekora zbog nemara ranijeg nedolaska. Samim tim se rađa odbojnost prema toj osobi i bojazan od posjete njemu da ga opet ne bi tako žestoko ukorio.

6. Pohlepa i škrtost.

Ima ljudi koji, kada im Allah dadne imetak i ugled, izbjegavaju rodbinu. Rođaci im počnu dolaziti i moliti ih za razne usluge, a oni, umjesto da im otvore vrata, ugoste ih, dadnu im i usluže ih koliko mogu, okreću od njih i galame da im ne dosaduju s moljakanjima.

Kakva je korist imetka i ugleda ako to čovjek neće dijeliti s rođacima?!

Zuhejr ibn Ebi Seleme je rekao:

*Onaj ko bude imao blagodat,
pa s njome prema narodu svome škrt bio,
nikome nije potreban i prijekor je zaslužio.*

Kako su lijepe i El-Barudijeve riječi:

*Nemoj misliti da će imetak vlasniku biti od koristi
ako njegovo gostoprimstvo rođaci ne budu hvalili!*

O tome su recitirani i sljedeći stihovi:

*Ko je taj ko se nada da će drugima od koristi biti
onaj kojem ni rođaci nisu mogli valjati?*

7. Loš odnos neke od žena.

Neki ljudi ožene žene lošeg karaktera, bezosjećajne, koje ne podnose nikoga, niti žele da muža dijele s bilo kim od njegove rodbine i ostalih ljudi. One ga neprestano nastoje odbiti od rodbine i odvrćaju ga od održavanja rodbinskih veza. Staje na put mužu ako ih želi primiti u goste. Ako su već došli u posjetu i on ih primio,

ne iskazuju radost, niti im se vesele. To uzrociira prekidanje veza među rodbinom.

Neki ljudi u potpunosti udovoljavaju ženama. Ako je ona zadovoljna s nekim od njegovih rođaka, održavaju rodbinske veze, a ako nije, onda ih i ne održavaju. Neki čak idu i dotle da budu pokorni ženama u neposlušnosti prema roditeljima.

8. Zaboravljanje rodbine prilikom svadbi i raznih prigoda.

Desi se da neki član porodice organizira svadbeno veselje ili neku drugu svečanost, pa pozove rođake i zaboravi nekoga, a ta osoba bude slabijeg karaktera ili napeta tako da joj “samo malo fali da eksplodira” ili, pak, daje prednost lošem mišljenju tako da zaborav tumači kao “ma pravi se da je zaboravio” ili ga omalovažava. To loše mišljenje navodi na svadu i izbjegavanje.

9. Zavist.

Ima i onih kojima Allah dadne znanje ili ugled ili imetak ili da ga ljudi vole, pa on izlazi u susret svojoj rodbini i otvara im svoja prsa,

tako da to izaziva zavist kod nekih rođaka, te mu oni počinju iskazivati neprijateljstvo, podsticati razna govorkanja o njemu i pokušavaju izazvati sumnju u njegovu iskrenost.

10. Razvod braka među rodbinom.

Ponekad dođe do razvoda braka među rođacima, tako da nastaju brojni problemi među porodicama dvoje supružnika zbog djece ili nekih drugih stvari vezanih za brak.

11. Slabo podnošenje rodbine i nestrpljivost sa njima.

Neki ljudi ne mogu podnijeti ništa od strane rođaka, tako da zbog bilo kakvog propusta, greške ili ukora nekog od rodbine, on požuri prekinuti rodbinske veze s njima i izbjegava tu osobu.

12. Previše šale.

Previše ima loše posljedice. Zna se desiti da "izleti" neka uvrjedljiva riječ od osobe koja ne vodi računa o osjećanjima drugih, pa pogodi osjetljivu osobu, tako da kod nje izaziva mržnju prema onome ko ga je uputio.

13. Klevetanje i slušanje kleveta.

Ima ljudi kojima je običaj, da nas Allah toga sačuva, kvariti međusobne odnose. Idu onima koji se vole kako bi ih razjedinili i pomutili im odnose. Koliko je samo čvrstih veza puklo, koliko je samo zajedništva upropašteno zbog klevete!⁴⁷

Posljedice prekidanja rodbinskih veza

1. Prokletstvo, zaslijepljenost srca, slabost pred istinom.

Uzvišeni kaže: *Zar i vi ne biste, kada bi se vlasti dočepali, nered na Zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio.* (Muhammed, 22-23)

2. Prijetnja prekidaocu rodbinskih veza nepri-
manjem djela.

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Djela se prikazuju svakog četvrtka, noć uoči petka, a djela prekidaoca rodbinskih veza se ne primaju.'⁴⁸

⁴⁷ *Subulus-selam*, 4/314.

⁴⁸ *Kati'atur-rahim*, str. 11-20, sažeto.

3. Prekidanje veze s Allahom i udaljenost od Njegovog zadovoljstva.

Već smo naveli hadis u kojem Uzvišeni o rodbinskim vezama kaže: Zar niste zadovoljne da održavam vezu s onim ko vas održava i da prekinem vezu s onim ko vas prekida?

4. Onaj koji prekida rodbinske veze izlaže se proklinjanju.

To biva posebno u situacijama kada je čovjek bogat, a rodbina siromašna i prinuđena je prositi od ljudi. On, isto tako, sebi uskraćuje mnogo dobro, a to je rodbinska dova.

Možda prekidalac rodbinskih veza nekad dode u situaciju da mu zatrebaju rodaci, pa oni ne budu obraćali pažnju na njega i ostave ga zbog odnosa prema njima. Šta ko posije, to će i požnjeti.

5. Neće ući u Džennet među prvima.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: "U Džennet neće ući onaj koji prekida rodbinske veze."⁴⁹

⁴⁹ *Medžme'uz-zevaid*, 8/151.

6. Kažnjavanje prekidaoca rodbinskih veza već na dunjaluku, pored kazne koja ga čeka na Ahiretu.

Od Ebu Bekreta, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Nema grijeha koji više zaslužuje da Uzvišeni Allah kazni njegovog počinioca na ovome svijetu, pored onoga što ga čeka na Budućem, od prekidanja rodbinskih veza i nepravde. (Et-Tirmizi, Ibn Madže)

7. Prekidanje veza unutar porodice.

8. Izazivanje Gospodareve srdžbe i mržnje ljudi.

9. Uništavanje društva.

Na samom kraju, uzdam se u Allaha da sam uspjela pojasniti važnost održavanja, plodove, opasnost i štetne posljedice prekidanja rodbinskih veza.

Molim Allaha, dž.š., da nam pomogne održavanje naših rodbinskih veza i da nas udalji od njihovog prekidanja i zla koje to nosi sa sobom.

Neka je salavat i selam na našeg vjerovjesnika na njegovu porodicu i drugove.

Prikaz uzlazne i silazne loze				
<i>prapradedo</i>	otac	majka	<i>prapranena</i>	Uzlazna loza ↑
<i>pradedo</i>	otac	majka	<i>pranena</i>	
<i>dedo</i>	otac	majka	<i>nena</i>	
<i>otac</i>	otac	majka	<i>majka</i>	
čovjek/žena				
<i>sin</i>	sin	kćerka	<i>kćerka</i>	Silazna loza ↓
<i>unuk</i>	sin	kćerka	<i>unuka</i>	
<i>praunuk</i>	sin	kćerka	<i>praunuka</i>	
<i>prapraunuk</i>	sin	kćerka	<i>prapraunuka</i>	

SADRŽAJ

Uvod	5

I dio

Održavanje rodbinskih veza

<i>Šta se podrazumijeva pod održavanjem rodbinskih veza?</i>	11
<i>Propis održavanja rodbinskih veza</i>	12
<i>Hadisi o obaveznosti održavanja rodbinskih veza</i>	14
<i>Stavovi učenjaka po pitanju održavanja rodbinskih veza</i>	16
<i>Ko spada u rodbinu s kojom je čovjek dužan održavati rodbinske veze?</i>	20
<i>Način održavanja rodbinskih veza</i>	25
<i>Plodovi održavanja rodbinskih veza</i>	33
<i>Stvari koje pomažu održavanje rodbinskih veza</i>	47
<i>Primjeri Vjerovjesnikovog održavanja rodbinskih veza</i>	54
<i>Primjeri održavanja rodbinskih veza</i>	57

II dio

Prekidanje rodbinskih veza

<i>I. Jezička definicija prekidanja rodbinskih veza</i>	65
<i>Terminološka definicija prekidanja rodbinskih veza</i>	66

<i>Koja je najmanja stvar kojom se počinju prekidati</i>	
<i>rodbinske veze</i>	68
<i>Uzroci prekidanja rodbinskih veza</i>	70
<i>Posljedice prekidanja rodbinskih veza</i>	75

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET